

Magdaléna Martišková, 16 rokov, Topolčany

Gaštanové pyrė

Po otvorení mrazáku skonštatuješ, že tie úhl'adné veci v polici sú kókusy alebo gaštanové pyrė. *Už zas nemáme živé maslo.* Podľa teba v mrazničke stojí čas. Podľa etikety je apríl. Iba kúsok od októbra. Búchaš dvierkami. Magnetkám zaškrví v bruchu. Keď pomedzi husto rastúcimi stromami prechádza posledný pás jesenných lúčov, pri dopade na moju, zas o rok, staršiu tvár, vracajú sa mi späť spomienky z obdobia gaštanov...*kdesi medzi aprílom a októbróm, pravdepodobne.*

Je to jasné! Tú Austinovú som asi vstrebávala pridlho. Už aj rozmýšľam ako Lizzy.

Nestrkajte zápalky do gaštanov. Aj tak nehoria.

Sú už rozmazané, aj akési zažltnuté. Keď ich vykladáš, robí sa na nich srieň. Kókusy, pyrė aj ony. V odtieňoch sépie. Také fotky majú svoje čaro aj po rokoch. Lesklé očné bielka s tmavou bodkou uprostred, *o ktorej si ma vtedy presvedčil, že na sépiových fotkách musí byť hnedá, nie čierna,* podchytené reflexom privierania, horia v nich opäť. A do tentokrát aj prírodne presvetlených vlasov padá ďalší list zasiahnutý októbróm. Dnes mi to nevadí...

Pomaly, po pamäti kráčam k nášmu miestu. Na dlani gaštan, ako buzola. Jeho imaginárna roztrasená ručička... *netrep, to sa ti trasie vlastná, ktovie od čoho,* ...ukazuje tam. Tam, kam sme z autobusu chodili prežívať, či skôr zažívať. Vlastne na striedačku. Raz som nemohla z hlúpych tofu slížov, čo mi otrávil chuť na všetky polievky sveta, nielen tie inovované v našej školskej jedálni. Inokedy si zažívacie „radosti“ mal ty. Ja som sa radšej nepýtala. Bledý si býval často. Každý pondelok.

Zelený štvrtok, veľký piatok, biela sobota. Takto znie „víkend v liehu“ aspoň metaforicky. A ja dnes mám chuť na metafory. Preklopím gaštan hore svetlejším bruchom a mám chuť ho pomasírovať. *Trapka.*

Keby si aspoň dnes, na chvíľu menšiu ako očko na svetri so sobom Taiutegginom *uväzneným navždy v skrini, lebo je dementnejší, ako tá, čo si ho raz na školskej exkurzii kúpila,* bol so mnou opäť tu.

- A teraz sa nehýb, radšej zadrž dych a natoč sa viac smerom k tomu rybníku, - priblížilo sa ku mne oko objektívu.

- Nie, nie, nie! Prepúďruj jej ešte raz tvár, hlavne okolo líc a pod očami, nech sa neleskne. Vážení, tie fotky musia byť dokonalé a hodné môjho mena! Toto nejde na nejakú trápnu výstavku vo vestibule školy...“ - zdôraznil maestro, rozhadzujúc rukami.

Vtedy už obloha zmenila farbu o dva stupne a dianie stratilo zmysel.

- Pozeraj sa na tamten strom,- ukázal si a šermoval pri tom nejakými zažltnutými papiermi vydolovanými z vrečka kabáta. Nikto nenosil kabáty.

V zornom poli mám zrazu lavičku, vysedené miesta vidieť už z diaľky a aj nápis vyškriabaný kľúčom od skrinky 256. Ponúknem gaštan miestom vedľa seba. „Nech sa páči, sadni si. Jasně, že je voľné...“ Nie, tak celkom jasné to ešte stále nie je.

- Áno, tvár sa presne tak, tak...dobre...tak...presne...ten pohľad akoby ti šlo o život a zároveň strácaš záujem o dianie okolo,- odevakaných opäť pár záberov, povymieňaných ešte dvakrát toľko nenormálne drahých objektívov.

- Ešte dlho?! Štípu ma už oči, - skúsila som ťa vyrušiť. Nevydalo.

Díval si sa na tie staré fotky a márne čakal, kedy to príde. Veľa si rečnil o atmosfére, svetle a tieňoch, o kompozícii, nekonečnom priestore a čase, ktorý by si dokázal zachytiť, *keby máš kvalitnejšiu zrkadlovku* a v ňom to, čo je ľudskému oku nepostrehnuteľné, neviditeľné, tajné.

A ešte niečo, že táto domáca úloha z výchovy či dejín fotografie je o ničom a profka obmedzuje tvoju kreativitu a talent a vraj sa cítiš ako v ulite, v škrupine, ok, rovno v nepriehľadnom plastovom obale, v takej tej fólii, v akej posielajú zákazníkom prísne utajované zásielky. *Závidela som ti to nadšenie.*

- Má hnedé oči. Ja nie. – dovolila som si okomentovať žltkastú divu vyhrabanú kdesi zo začiatku storočia a ohrnúť nad ňou nos. Ako môže byť pre teba zaujímavejšia, ako som ja. Mám umyté vlasy.

Ešte raz si premler všetky vlhkom už skrútené, z albumu starkej asi povyberané fotky, kým si sa zahľadel aj na mňa, usmial sa a stiahol si ma k sebe a potom do listia. Smiali sme sa, kým sme vykopali spod ich kôpok úbohé dva gaštany, čo ráno horko-ťažko ušli pozorným očiam škôlkarov, ťahaných mamičkami do MŠ za parkom.

Dovolila som si ti nedovoliť nič.

Dovolil si mi to.

Priložil si mi párik gaštanov pred tvár a kázal nežmurkať. Smiala som sa a ty si sa hneval, že všetko bude rozmazané, lebo máš len sprostý nekvalitný lacný mobil s prednou kamerou.

- Na dnes končíme. To svetlo sa mi už nepáči... – niekoľkokilový aparát odkväcol po boku.

Nič sa nepáči. Maestrov. Nanič svetlo, na figu park, na... modelka. S dvoma gaštanmi vo vrecku bundy, ktoré sa už dnes nesmeli dívať, lebo...

Nadhodila som školskú tašku. Asi som jediná, ktorá miluje obyčajné domáce úlohy. Od istého času, majú svoje čaro.

Trochu rozmazané.

Podvihla som si gaštan opäť k očiam, prižmúrila jedno oko a dovolila tomu druhému na okamih zhnednúť. Zažltnutý park, starší o ďalší rok. Ty starší o ďalšiu úspešnú zahraničnú výstavu a ja?

Ja mám stále radšej obyčajné domáce úlohy. Obyčajné mobily. A obyčajné gaštany.

Odliepam lesklý obal. Zarosenie sa vcucne do kvapky. Steká. Mizne v obruse. Lyžičkou škriabeš po povrchu.

"Kto by bol povedal, že pyré obsahuje až 80% gaštanov." A čo zvyšok?